

І.В. Челпанова
А.М. Ященко

Львівський національний
медичний університет імені
Данила Галицького
Львів, Україна

Надійшла: 26.05.2024

Прийнята: 12.06.2024

DOI: <https://doi.org/10.26641/1997-9665.2024.2.105-107>

ДО 70-РІЧЧЯ ВИДАТНОГО ВІТЧИЗНЯНОГО ГІСТОЛОГА ОЛЕКСАНДРА ЛУЦИКА

Chelpanova I.V. , Yashchenko A.M. On the 70th anniversary of the outstanding ukrainian histologist Alexander Lutsyk.

Danylo Halytsky Lviv National Medical University, Lviv, Ukraine.

ABSTRACT. On May 2, 2024, Professor Alexander Lutsyk – histologist, long-term head of Histology and Embryology Department (1989-2020), Vice-Rector for International Relations (1997-2000), Vice-Rector for Research (2000-2014) of Danylo Halytsky Lviv National Medical University (LNMU) – celebrates his 70th anniversary. Research interests of Dr Lutsyk were directed predominantly towards the application of lectins as tools in experimental histology, embryology and pathomorphology. In 1974 he was among the first in Ukraine who used lectins as histochemical dyes to study organ and tissue carbohydrates under normal and various pathological conditions. In 1989 he established a unique lectin histochemistry laboratory at the Histology and Embryology Department, where a large count of interested morphologists underwent training through the next decades, resulting in more than 30 Phd and Dsci dissertations being completed and defended. Professor Lutsyk research activities and results were presented in two monographs – «Lectins» (1980) and «Lectins in Histochemistry» (1989), as well as the promotion of Dsci thesis. Almost simultaneously Alexander Lutsyk initiated preparation and publication of “Human histology”(1992) – the first modern histology and embryology textbook, written in Ukrainian language. This textbook got the State award of Ukraine (1994), and since then for more than 30 years has been used by students and lecturers of medicine and dentistry in the Ukrainian Universities, being five times re-edited (1993, 2003, 2010, 2013, 2015). In 1999 Dr Lutsyk with co-authors published «Atlas of Microanatomy of the Oral Cavity Organs», which in 2000 was awarded the Yaroslav Mudryy Prize of the Academy of Sciences of Higher Education of Ukraine. Also he was among the translators into Ukrainian language the International Histological Terminology (editions 1993, 2001, 2010), of Langman’s Medical Embryology (2001), Ganong’s Human Physiology (2002), Dorland’s Illustrated Medical Dictionary (editions 2003, 2007), Netter’s Human Anatomy (2004, 2009). The above didactic activities were crowned with publication by the leading Ukrainian histologists under the editorship of Professor Lutsyk and Professor Chaikovskiy National textbooks «Histology. Cytology. Embryology» for medical and dental students and professionals. Since 2016, Alexander Lutsyk is the deputy editor of the journals «Proceedings of the Shevchenko Scientific Society. Medical sciences», member of the editorial board of the journals «Morphologia», «Lviv Medical Journal/ Acta Medica Leopoliensia», «Lviv Clinical Bulletin». Currently he is co-author of more than 400 publications of different levels, accounting for Hirsch index in Scopus database – 7, in Google Scholar – 13). Under Dr Lutsyk guidance were prepared and conferred 5 PhD and 2 Dsci dissertations. In September 2019, by the decision of the Presidium of the Scientific Society of Anatomists, Histologists, Embryologists, and Topographic Anatomists of Ukraine, Professor Alexander Lutsyk was awarded the highest distinction of this same Society – «The Golden Medal of V.O. Betz». In 2024, he received the first ever "For Merit in Morphological Science" order.

Key words: Alexander Lutsyk, a well known histologist, morphologist, lectin histochemistry, Danylo Halytsky Lviv National Medical University.

Citation:

Chelpanova IV, Yashchenko AM. [On the 70th anniversary of the outstanding ukrainian histologist Alexander Lutsyk]. Morphologia. 2024;18(2):105-7. Ukrainian.

DOI: <https://doi.org/10.26641/1997-9665.2024.2.105-107>

 Chelpanova I.V. 0000-0001-5215-814X

 Yashchenko A.M. 0000-0002-8422-5834

 ilona.med75@gmail.com

© Dnipro State Medical University, «Morphologia»

2 травня 2024 року відзначив свій 70-річний ювілей Олександр Луцик – видатний гістолог, відомий науковець, талановитий викладач, доктор

медичних наук, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, голова Львівського осередку Наукового Товариства АГЕТ, дійсний

член лікарської комісії НТШ, багаторічний завідувач кафедри гістології, цитології та ембріології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, нині – професор цієї ж кафедри, чия натхненна праця, вагомий внесок у розвиток української науки і освіти принесли заслужене визнання науковою спільнотою України та використовуються багатьма вченими світу. Відданість обраній спеціальності, професіоналізм, працьовитість та наполегливість у досягненні поставлених цілей дали змогу досягти значних успіхів у більш ніж 50-річній науково-педагогічній діяльності, здобути шану та повагу серед колег-науковців, студентів не тільки на теренах України, а й далеко за її межами.

Олександр Луцик є заступником редактора журналу «Праці НТШ. Медичні науки», членом редакційної колегії журналів «Морфологія»,

«Львівський медичний журнал/ Acta Medica Leopoliensia», «Львівський клінічний вісник» та ін.

Професор Луцик зосереджував свої наукові інтереси на застосуванні лектинів як інструментів в експериментальній гістології, ембріології та патоморфології. Він був одним з перших в Україні, хто застосував лектини як гістохімічні барвники для дослідження вуглеводів органів і тканин у нормі та при різних патологіях (1974 рік). А вже у 1989 році доктор Луцик створив унікальну лабораторію гістохімії лектинів на базі кафедри гістології та ембріології, де протягом наступних десятиліть проходила підготовку велика кількість зацікавлених морфологів, у результаті чого було завершено та захищено понад 30 кандидатських і докторських дисертацій. Наукова діяльність і результати професора Луцика викладені у двох монографіях – «Лектини» (1980) та «Лектини в гістохімії» (1989), а також у докторській дисертації (1989).

З 1991 року, зі становленням України як незалежної держави, почався новий період для української вищої медичної освіти. Мова - це фундамент національно-культурної ідентичності народу. Тому, професор Олександр Луцик ініціював підготовку та видання «Гістології людини» – першого сучасного підручника з гістології та ембріології українською мовою, яка вийшла друком у 1992 році. Цей підручник відзначений Державною премією України (1994 р.) і з того часу понад 30 років використовувався студентами та викладачами медичних і стоматологічних факультетів університетів України, перевидавався 5 разів у 1993, 2003, 2010, 2013 та 2015 роках.

У 1999 р. професор Луцик із співавторами видав «Атлас мікроанатомії органів ротової порожнини», який у 2000 р. був удостоєний премії імені Ярослава Мудрого Академії наук вищої освіти України. Професор Луцик також був серед перекладачів українською мовою Міжнародної гістологічної термінології. (видання 1993, 2001, 2010), «Медичної ембріології» Лангмана (2001), «Фізіології людини» Ганонга (2002), Ілюстрованого медичного словника Дорланда (видання 2003, 2007), «Анатомії людини» Неттера (2004, 2009). Зазначені вище навчальні матеріали завер-

шилися виданням провідними українськими гістологами під редакцією професорів Луцика та професора Чайковського Національного підручника «Гістологія. Цитологія. Ембріологія» для студентів медичного та стоматологічного факультетів (2018). У вересні 2019 року професор Олександр Луцик був удостоєний найвищої відзнаки Наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України – "Золотої медалі імені В.О.Беца", а у 2024 році за рішенням Президії товариства отримав перший в історії товариства орден «За заслуги у морфологічній науці».

Челпанова І.В., Ященко А.М. До 70-річчя видатного вітчизняного гістолога Олександра Луцика.

РЕФЕРАТ. Олександр Луцик – видатний гістолог, відомий науковець, талановитий викладач, доктор медичних наук, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, голова Львівського осередку Наукового Товариства АГЕТ, дійсний член лікарської комісії НТШ, багаторічний завідувач кафедри гістології, цитології та ембріології Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, нині – професор цієї ж кафедри, чия натхненна праця, вагомий внесок у розвиток української науки і освіти принесли заслужене визнання науковою спільнотою України та використовуються багатьма вченими світу. Олександр Луцик є заступником редактора журналу «Праці НТШ. Медичні науки», членом редакційної колегії журналів «Морфологія», «Львівський медичний журнал/Acta Medica Leopoliensia», «Львівський клінічний вісник» та ін. У 1989 році доктор Луцик створив унікальну лабораторію гістохімії лектинів на базі кафедри гістології та ембріології, де протягом наступних десятиліть проходила підготовку велика кількість зацікавлених морфологів, у результаті чого було завершено та захищено понад 30 кандидатських і докторських дисертацій. Наукова діяльність і результати професора Луцика викладені у двох монографіях – «Лектини» (1980) та «Лектини в гістохімії» (1989), а також у докторській дисертації (1989). У вересні 2019 року професор Олександр Луцик був удостоєний найвищої відзнаки Наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України – "Золотої медалі імені В.О.Беца", а у 2024 році отримав перший в історії товариства орден «За заслуги у морфологічній науці».

Ключові слова: Олександр Луцик, Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького.